

Helena Särkijärven ym. aloite Reilun kaupan kaupunki -arvonimen hakemiseksi, Fairtrade City (Kvalt 14.5.2019 § 47)

437/04.04.01/2019

Kaupunginvaltuusto 14.05.2019 § 47

Päätös

Kaupunginvaltuusto merkitsi seuraavan aloitteen tiedoksi:

"Suomalaisista lähes 80 % katsoo, ettei verovaroilla tule hankkia sellaisia tuotteita, joiden tuotannossa on käytetty lapsityövoimaa tai loukattu muulla tavoin työntekijöiden oikeuksia. Kunnat tekevät isoja hankintoja ja niiden ostokriteerit muokkaavat myös tuotteitaan tarjoavien yritysten toimintatapoja. Reilu kauppa on kansainvälinen järjestelmä, jossa tuotteesta maksetaan viljelijälle vähintään takuuhinta, lapsityövoimaa ei käytetä ja viljely on ympäristön kannalta kestävä. Reilu kauppa koskee vain kehitysmaissa tuotettavia tuotteita eli Reilun kaupan tuotteet eivät kilpaile lähituotannon tai kotimaisen tuotannon kanssa. Reilu kauppa on keino edistää maataloustuotannon sosiaalista vastuuta globaalisti.

Reilun kaupan kaupunki -arvonimen saadakseen kunnan tulee ottaa viisi askelta, joiden myötä se sitoutuu hankkimaan Reilun kaupan tuotteita ja viestimään Reilusta kaupasta omille asukkailleen.

Reilun kaupan kaupungin arvonimi edellyttää viiden kriteerin täyttymistä:

Ensinnäkin kaupungin tulee käyttää Reilun kaupan tuotteita. Vähintään Paraisten kaupungintalolla ja kaupungin virallisissa tilaisuuksissa tarjotaan Reilun kaupan kahvia ja teetä. Tähän tarvitaan kaupunginvaltuuston päätös.

Toiseksi Paraisten kaupungissa tulisi toimia Reilun kaupan kannatustyöryhmä, joka koostuu innokkaista ihmisistä yhteiskunnan eri osa-alueilta. Kannatustyöryhmän tehtävänä on seurata arvonimeen vaadittavien kriteerien täyttymistä myös arvonimen saamisen jälkeen.

Kolmanneksi Paraisten kokoisessa kaupungissa tulisi olla vähintään viisi kahvilaa tai ravintolaa, joissa tarjotaan Reilun kaupan kahvia, teetä tai muita tuotteita. Tähän lasketaan mukaan myös huoltoasemat, henkilöstöravintolat, hotellit, majatalot, ravintolat ja pikaruokapaikat. Reilun kaupan tuotteiden käytön edistäminen soveltuu siis mainiosti myös kuluttajien kestävään matkailukohteeseen kohdistamiin odotuksiin.

Neljänneksi Paraisilta pitäisi löytyä kaksitoista yhdistystä, työpaikkaa tai urheiluseuraa, joissa sitoudutaan käyttämään Reilun kaupan tuotteita. Lisäksi myös paikallisen seurakunnan tulee käyttää Reilun kaupan tuotteita. Paraisten seurakuntayhtymä on jo valmiiksi mukana Reilun kaupan toiminnassa.

Viidenneksi Reilun kaupan kaupunki edistää viestinnässään ja hankinnoissaan eettistä kulutusta ja kestävä kehitystä, mikä tukee myös Paraisten kaupungin strategiaa. Reilun kaupan kaupunki osallistuu haluamallaan tavalla kerran vuodessa järjestettävälle Reilun kaupan viikolle esimerkiksi tarjoamalla kouluissa ja päiväkodeissa Reilun kaupan banaaneja välipalaksi.

Esitämme, että Paraisten kaupunki suunnittelee ja toteuttaa ne toimenpiteet,

joiden avulla Paraisten kaupunki voi edistää kaupunkistrategian tavoitteiden mukaista kestävästä kehitystä ja saada Reilun kaupan kaupungin arvonimen."

Kaupunginhallitus 24.02.2020 § 27

Valmistelija
Esittelijä

Kaupunginlakimies Monica Avellan, puh. 044 358 5727
Kaupunginjohtaja Patrik Nygrén, puh. 040 511 4383
etunimi.sukunimi@parainen.fi

Reilu kauppa ry:n mukaan Suomessa on tällä hetkellä 16 Reilun kaupan kaupungin tai kunnan arvonimen saanutta kuntaa. Useimmat niistä ovat suurempia kuntia, kuten Helsinki, Joensuu, Espoo, Jyväskylä, Turku, Vantaa, Tampere ja Pori. Myös muutamat pienemmät kunnat, kuten Utajärvi, Lohja ja Viitasaari, ovat Reilun kaupan kuntia. Reilun kaupan yhdistys kehottaa ihmisiä toimimaan sen puolesta, että useampia Suomen kunnista saataisiin mukaan Reilu kauppa ry:n organisaatioon.

Reilun kaupan kaupunki -arvonimen saadakseen kunnan tulee ottaa viisi askelta, joiden myötä se sitoutuu hankkimaan Reilun kaupan tuotteita ja viestimään Reilusta kaupasta omille asukkailleen.

Reilun kaupan kaupungin arvonimi edellyttää viiden kriteerin täyttymistä:

Ensinnäkin kaupungin tulee käyttää Reilun kaupan tuotteita. Aloitteen mukaan vähintään Paraisten kaupungintalolla ja kaupungin virallisissa tilaisuuksissa tulee tarjota Reilun kaupan kahvia ja teetä. Tarjoilua kaupungintalolla ei hoida kaupunki, vaan yksityinen yritys. Kaupungintalon ruokapalvelutoiminnan saaminen taloudellisesti itsensä kannattavaksi on erittäin haasteellista, ja yksi yritys on jo katsonut olevansa pakotettu lopettamaan toimintansa riittämättömän kannattavuuden takia. Kaupungin henkilöstö maksaa itse siitä, mitä kaupungintalolla tarjoillaan, ja hintojen korottaminen Reilun kaupan tuotteiden käytön vuoksi vaikuttaa negatiivisesti mahdollisuuksiin järjestää tarjoilua kaupungintalolla. On kuitenkin erittäin tärkeää, että kaupungintalolla on ruokatarjoilu, joka mahdollistaa henkilöstön seurustelun ja ajatustenvaihdon kesken työpäivän.

Toiseksi Paraisten kaupungissa tulisi toimia Reilun kaupan kannatustyöryhmä, joka koostuu innokkaista ihmisistä yhteiskunnan eri osa-alueilta. Kannatustyöryhmän tehtävänä on seurata arvonimeen vaadittavien kriteerien täyttymistä myös arvonimen saamisen jälkeen. Tällaisen kannatusryhmän asettaminen lienee mahdollista edellyttäen, että Reilun kaupan edistämistä kiinnostuneita ihmisiä on riittävän monta. Se, mihin tällainen ryhmä sijoittuisi kaupungin organisaatiossa, on kysymys, johon lähinnä kaupunginhallituksen tulisi ottaa kantaa, jos Paraisista tulee Reilun kaupan kaupunki.

Kolmanneksi Paraisten kokoisessa kaupungissa tulisi olla vähintään viisi kahvilaa tai ravintolaa, joissa tarjotaan Reilun kaupan kahvia, teetä tai muita tuotteita. Tähän lasketaan mukaan myös huoltoasemat, henkilöstöravintolat, hotellit, majatalot, ravintolat ja pikaruokapaikat. Valmistelija on tämän vuoksi kääntynyt Länsi-Turunmaan yrittäjät ry:n puoleen saadakseen yhdistyksen kannanoton asiaan.

Yrittäjäyhdistyksestä ilmoitetaan, että yhdistykseltä on aikaisemminkin

tiedusteltu toimimisesta ympäristöystävällisen yrittäjyyden edistämiseksi. Länsi-Turunmaan yrittäjät ry ilmoittaa, että yhdistys haluaa kannustaa yrityksiä, kaupunkia ja muita organisaatioita käyttämään pikemminkin paikallisia raaka-aineita ja muita tuotteita kuin siirtymään tiukasti Reilun kaupan tuotteisiin.

Neljänneksi Paraisilta pitäisi löytyä kaksitoista yhdistystä, työpaikkaa tai urheiluseuraa, joissa sitoudutaan käyttämään Reilun kaupan tuotteita. Lisäksi myös paikallisen seurakunnan tulee käyttää Reilun kaupan tuotteita. Paraisten seurakuntayhtymä on jo mukana Reilun kaupan toiminnassa ja käyttää Reilun kaupan tuotteita jossain määrin.

Viidenneksi Reilun kaupan kaupunki edistää viestinnässään ja hankinnoissaan eettistä kulutusta ja kestävää kehitystä, mikä aloitteen mukaan tukee myös Paraisten kaupungin strategiaa. Tämän osalta on kuitenkin todettava, että Paraisten kaupungin vuosien 2018-2021 toimintaohjelman mukaan kestävä kehitys tuki on Paraisten tavaramerkki, mutta painotus on kaupungissa tehtävässä ympäristöedistämistyössä, kuten esimerkiksi Saaristomeren biosfäärialueessa, ja Kuitian kartanon kehitystyössä. Strategian toimintasuunnitelman mukaan saaristokulttuuria ja Itämerä käytetään aktiivisesti kaupungin markkinoinnissa. Tämä toimintasuunnitelman mukainen lähestymiskulma kestävään kehitykseen ei ole lähellä Reilua kauppaa, vaan painotukset ovat erilaiset.

Reilun kaupan kaupunki osallistuu haluamallaan tavalla kerran vuodessa järjestettävälle Reilun kaupan viikolle esimerkiksi tarjoamalla kouluissa ja päiväkodeissa Reilun kaupan banaaneja välipalaksi. Kaupungin koulu- ja päiväkotiruoan tuottaa Kaarea Oy, joka on kuntaomisteinen yritys, mutta Reilun kaupan tuotteiden käyttö riippuu yhtiön omasta harkinnasta.

Näinä erittäin tiukkoina kuntatalouden aikoina kaupungin hallinnon huomio on säästötoimenpiteissä, ja taloudelliset resurssit ja henkilöstöresurssit suunnataan näihin toimenpiteisiin. Se, että Suomen yli 300 kunnasta vain 16 on saanut Reilun kaupan kaupungin tai kunnan arvonimen, osoittaa, että juuri nyt ei ole suotuisat olosuhteet toteuttaa tällaista hanketta kuntatasolla. Henkilöt, jotka Paraisten kaupungissa haluavat edistää Reilua kauppaa, voivat yhdistysten, työpaikkojen ja Paraisten seurakuntayhtymän kautta toimia Reilun kaupan ja Reilun kaupan tuotteiden käytön puolesta, vaikka resurssit eivät kunnallisen Reilun kaupan hankkeen toteuttamiseen riitäkään.

Ehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee edellä olevan tiedoksi ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Keskustelun kuluessa Helena Särkijärvi ehdotti Nina Söderlundin kannattamana, että "asia palautetaan takaisin valmisteluun siten, että aloitteeseen pyydetään myös Saaristomeren biosfäärialueen lausunto siitä, olisiko reilun kaupan kaupungin arvonimen saavuttaminen mahdollista biosfäärialueen koordinoimana vuoteen 2023 mennessä".

Puheenjohtaja totesi, että Helena Särkijärvi oli tehnyt keskustelun kuluessa kannatetun vastaehdotuksen. Kaupunginhallituksen on sen vuoksi äänestettävä esittelijän ehdotuksesta ja Helena Särkijärven ehdotuksesta. Esittelijän ehdotusta kannattava äänestää Jaa ja Helena Särkijärven ehdotusta kannattava äänestää Ei. Äänestys toimitetaan nimenhuudolla.

Kaupunginhallitus hyväksyi puheenjohtajan ehdottaman äänestysmenettelyn.

Äänestyksessä annettiin

Jaa-ääniä 4

Ei-ääniä 7

Liite

9 Äänestyspöytäkirja

Puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallitus oli päättänyt palauttaa asian Helena Särkijärven ehdotuksen mukaisesti.

Kaupunginhallitus 28.03.2022 § 88

Valmistelija

Hallintopäällikkö Hanna-Maria Grandell, puh. 050 473 9910

etunimi.sukunimi@parainen.fi

Edellisen käsittelyn jälkeen asiaa on edelleen valmisteltu. Reilun kaupan kunnat ja kaupungit on kansainvälinen verkosto sekä arvonimi kunnille, jotka ovat sitoutuneet eettiseen ja kestäväan kulutukseen Agenda 2030:n mukaisesti.

Reilun kaupan kuntana olet osa kuntien verkostoa, jossa työskennellään yhdessä samojen tavoitteiden saavuttamiseksi. Suomessa Reilun kaupan kaupunkeja ja kuntia on 16, maailmalla Reilun kaupan kaupunkeja on yli 2 000.

Arvonimen saadakseen kunnan tai kaupungin on täytettävä Reilun kaupan kriteerit, jotka on kuvattu aiempana esityslistatekstissä. Reilun kaupan kaupungin tai kunnan arvonimi myönnetään vuodeksi kerrallaan, kun kriteerit täyttyvät. Kriteerit kattavat kuntapäätäjien sitoutumisen lisäksi kunnan tiedottamistyön sekä hankinnat. Kuntapäätäjien lisäksi mukaan tarvitaan koko yhteisö, ja avainasemassa ovat aktiiviset kuntalaiset.

Reilun kaupan kunta tai kaupunki -arvonimi on yhteistyötä kunnan, paikallisen liike-elämän ja kansalaisyhteiskunnan välillä, ja työtä johtaa kannatustyöryhmä, jossa on edustajia paikallisyhteisön eri osista.

Mikäli Parainen jossakin vaiheessa hakeutuisi Reilun kaupan kaupungiksi, siitä on tehtävä valtuustotasoinen päätös. Arvonimen myötä kaupunki on sitoutunut esimerkiksi tarjoamaan omissa tilaisuuksissaan reilusti tuotettua kahvia ja teetä sekä tiedottamaan Reilusta kaupasta asukkailleen. Kaupungin tulisi myös järjestää esimerkiksi kirjaston yhteyteen infotila, jossa on jaossa tietoa Reilun kaupan järjestelmästä. Lisäksi arvonimen keskeisenä kriteerinä on kestävien hankintojen lisääminen ja toiminnan kehittäminen jatkuvasti.

Paraisten kaupunki näkee kestäväan kehityksen erittäin tärkeänä asiana, mutta tällä hetkellä kaupungilla ei ole osoittaa sopivaa resurssia eikä toimivaa mallia, joka edistäisi Reilun kaupan toimintoja. Vastaavasti tiukka taloustilanne estää hintavampien tuotteiden hankinnan esimerkiksi kaupungintalon kahvilan/ruokalan yhteyteen.

Aloitteeseen on vastattu jo aiemmassa käsittelyssä varsin perusteellisesti viidessä eri kohdassa lueteltujen kriteerien osalta. Sinällään asia ei ole muuttunut näiden

tosiseikkojen osalta, ja esityksenä on toistaiseksi pidättäytyä Reilun kaupan arvonimen hakemisesta.

Asiaa on selvitelty myös konsultoimalla Saaristomeren biosfäärialueen edustajaa. Heillä on vahva tahtotila olla mukana asian edistämisessä myöhemmin, mikäli kaupungille löytyy vetäjä asiaan liittyen. Pienestä organisaatiosta ei kuitenkaan ole mahdollista nimetä hankkeelle varsinaista vetäjää.

Yleisesti ottaen yhteistyö tässä asiassa paikallisten yrittäjien kanssa voisi pidemmällä aikavälillä olla mahdollista. Asiaan voidaan palata vielä kuluvan valtuustokauden aikana ja uuden organisaation muodostuessa, mikäli asialla on kannatusta laajemmin. Samassa yhteydessä on hyvä kartoittaa laajemmin paikallisten kahviloiden ja ravintoloiden suhtautumista asiaan.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Patrik Nygrén, puh. 040 511 4383 etunimi.sukunimi@parainen.fi
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää hyväksyä hallintopalvelujen selvityksen ja esittää valtuustolle aloitteen toteamista loppuun käsitellyksi.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.
Jakelu	Kaupunginvaltuuston päätöksen jälkeen: Johtoryhmä, aloitteen tekijä

Kaupunginvaltuusto 25.04.2022 § 36
356/04.04.01/2022

Päätösehdotus	Kaupunginvaltuusto 1) päättää hyväksyä aloitteelle annetun selvityksen ja 2) toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Kaupunginvaltuusto 1) päätti hyväksyä aloitteelle annetun selvityksen ja 2) totesi aloitteen loppuun käsitellyksi.
Jakelu	Johtoryhmä, aloitteen tekijä